

УДК 159.9

Мартиняк О. – ст. гр. БП-31

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

УМОВИ РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ ДОСЯГНЕННЯ УСПІХУ В МОЛОШИХ ШКОЛЯРІВ

Науковий керівник: д.психол.н., професор Буняк Н.А.

Martyniak O.

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

CONDITIONS OF DEVELOPMENT OF MOTIVATION ACHIEVING SUCCESS IN SCHOOLS

Supervisor: Buniak N.A.

Ключові слова: мотивація, школяр.

Keywords: motivation, schoolchildren.

Одним із найважливіших питань в сучасній школі є питання мотивації учнів тому, що створення сприятливих соціально-психологічних умов для розвитку мотиваційної сфери учнів молодшого шкільного віку лишається недостатньо розробленою проблемою.

Мотивом називають поняття, за допомогою якого можна розкрити природу людських дій, або ж усвідомлену чи мало усвідомлену спонуку до певної діяльності. Формування мотивів відбувається ще у ранньому дитинстві. На цей процес має істотний вплив школа, клас, громадська думка, колектив та сім'я. Мотивом досягнення називають прагнення людини досягти чималих результатів в певних видах діяльності. Для того, щоб досягти успіху в діяльності потрібно зважати не лише на знання та здібності, а й на рівень мотивації.

Саме в молодшому віці відбувається формування та закріплення мотивації. Вона перетворюється у стійку рису особистості. Часто діти молодшого шкільного віку можуть побоюватись невдач. Це свідчить про високу тривожність дитини, адже побоювання часто домінує над бажанням досягти чогось. Висока тривожність проявляється в гострій реакції на невдачу, таким дітям важче працювати в стані стресової ситуації чи за умови дефіциту часу. Попри те, що педагоги докладають максимум зусиль, які звичайно позитивно впливають результати навчальної діяльності, залишаються і ті учні, які неспроможні досягати поставлених цілей [1].

Кожна дитина є індивідуальною і тому відрізняється від інших власним успіхом та власними досягненнями. Дуже добре коли в учня виробляється прагнення до досягнення колективного успіху, коли він позитивно налаштований на співпрацю та на взаємодію з іншими тому, що тоді виробляється відповідальність не лише за себе та свої справи, а й за успіх колективу. У такому віці діти починають встановлювати контроль над власними вчинками та поведінкою. Система мотивів стає розгалуженою. При будь-якому занятті дитина чітко формулює для себе мету. Певні наміри виникають не лише під впливом хвилинного бажання, а вже із довгостроковою перспективою.

Якщо у дитини виявляються здібності, наприклад у навчанні, то потрібно займатись розвитком пізнавальної сфери, тобто уваги, пам'яті, мислення, уяви. Це також сприяє формуванню мотивації [2].

У молодшому шкільному віці є два новоутворення: особистісної рефлексії та інтелектуальної рефлексії. Особистісна рефлексія характеризується завершенням розвитку самосвідомості. Під інтелектуальною розуміють рефлексію мислення. Здійснюються власне корекція мислення. Дитина задумується чому чинить так, а не інакше. У шкільному віці найкраще проходять процеси розвитку метапам'яті. Так називають пам'ять про власну пам'ять. За даними дослідження, яке було проведено між дошкільнятами та молодшими школярами, у ході якого їм потрібно було згадати предмети зі списку, що надавався їм перед тим, дійшли висновку, що молодші школярі відрізняються швидкістю та об'ємом запам'ятовування.

Мотивація досягнення – це один з головних видів мотивації. Вона характеризується прагненням людини не просто виконати якусь справу, а виконати її якісно, вивести свою роботу на високий рівень, оперуючи майстерністю та здібностями. Для того, щоб мотивація досягнення досягла вершини, потрібно її пов'язувати з ініціативністю, відповідальністю, сумлінним ставленням до праці, реалістичністю оцінки власних можливостей [3].

Джон Аткінс і Девід Макклелланд довели, що мотивація досягнення містить в собі дві протилежні мотиваційні тенденції: прагнення до успіху та уникнення негараздів. Після чергових досліджень вони також зазначили, що високий рівень мотивації утворюється лише у сім'ях, в яких батьки час від часу підвищують рівень вимогливості до дітей, але при цьому їхні стосунки залишались теплими та довірливими. А в сім'ях, де батьки ігнорують власних дітей, байдужо ставляться до них, у дітей переважно формується низький рівень мотивації. Важливим фактором посилення мотивації виступають гуманні відносини вчителя з учнем. Вчителі повинні слідкувати за процесом психічного розвитку учнів, для того щоб при потребі корегувати виявлені відхилення [4].

Підсумовуючи вищевикладене в даній роботі, можна сказати що в складі мотивації досягнення присутні емоційні та раціональні процеси. Мотив досягнення можна реалізувати у різних сферах діяльності. Прагнення до успіху визначають як силу, яка закликає особистість до дій, через які власне і лежить шлях до успіху. Щоб його досягнути потрібно інтенсивно та наполегливо працювати над собою, над своїми діями. Одним з найголовніших завдань, яке стоїть перед сучасною системою освіти, полягає у формуванні в учнів молодшого шкільного віку, тих особистісних якостей, які зможуть допомогти у досягненні успіху в житті та в реалізацію особистісного потенціалу.

Література:

1. Занюк С. С. Психологія мотивації: Навч. посібник. - К.:Либідь, 2002. -371с.
2. Хекхаузен Х. Психологія мотивації досягнення. СПб.: Мова, 2001; Хеллер К. А. Діагностика та розвиток обдарованих дітей та підлітків // Основні сучасні концепції творчості та обдарованості: Зб. М.: Молода гвардія, 1997.
3. Афанасьєва Н.В. Керівництво до тесту мотивації досягнень дітей 9 - 11 років. МД - решітка Шмальта. М., 1998.